

Nr 78.

Av herr **Enhörning**, *angående tillstånd för flottledningsförening att som säkerhet för vissa lån använda allmän flottledsegendom.*

Då fjolårets riksdag behandlade min motion om rätt för flottningsförening att, som säkerhet för lån, som erfordras för allmän flottleds förbättrande, använda sig av allmän flottleds egendom, visade det sig tydligt, att man stod skäligen oförstående inför denna synnerligast för norra Sverige så viktiga angelägenhet.

Fåfängt påpekade jag därför, att den skarpa utskottsmotiveringen för avslag: »Motionen vill uppriva en av grunderna för vår nuvarande flottlagstiftning» likväl måste vara ytterst svag. Ty om en lag i praktiken icke visar sig befordra utvecklingen av den verksamhet, som den vill reglera, är det ju ingen idé att låta en längre tidrymd förflyta, innan man vidtager en rättelse av dess grundfel.

Skäligen lamt och föga övertygande framfördes det, som bort vara huvudmotivet till avslag: »Ett medgivande av rätt att pantsätta flottledens egendom kunde komma att leda därhän, att egendomen försålde».

Ty efter sin kommentar till min bifallna motion om upplägandet av en flottledsfond, där utskottet understrukit den svårighet, som flottningsföreningarna hava för att skaffa nödigt kapital efter den nya flottningslagens ikraftträdande, var det ju ej lätt finna skäl för avstyrkande av min flottledsmotion nr 2, vilken bort godtagas som konsekvens av den första.

Då jag nu åter framlägger mitt förslag, gör jag det i medverbihang till riksdagens protokoll 1921. 3 saml. 26 häft. (Nr 78—81.) 1

tande om, att jag har en stark opinion bakom mig i flottningskretsar samt i förhoppning om, att årets riksdag skall ägna saken vederbörligt intresse och hjälpa till att skapa ett rättsinstitut, som skall befordra utvecklingen av våra flottleder.

Flottledslånefonden torde antagligen icke bliva i stånd att tillgodose alla flottleders behov av kapital. Alltid kvarstår för flottningsföreningarna nödvändigheten av att för täckande av större utgifter, ändock upptaga banklån med återbetalningsskyldighet efter vissa års förlopp genom årligen gjorda amorteringar. För sådana lån fordra bankerna ställandet av säkerhet, och vad vore naturligare, än att låta de byggnader och anläggningar, som förut utförts i flottleden samt dess materiel fungera som kreditunderlag. Ty denna egendom hava de flottande under de föregående åren själva bekostat och guldit.

Ett exempel: En flottled skall byggas eller nybyggas. Den kostar 100,000 kronor. Sedan den är färdig, är den det allmännas egendom. Byggarne hava avhänt sig flottleden, men hava skulden kvar. Det kan ej vara annat än riktigt, att flottleden bör utgöra ett underlag för lånen. Om långivaren ej är nöjd med denna säkerhet, kommer han antagligen att fordra underborgen antingen av flottningsföreningens styrelse eller av de flottande. Men i första hand bör dock flottleden utgöra säkerhet, och hur det än är, föredraga långivare realsäkerhet framför personlig borgen — eller ock fordra de *båda* dessa säkerheter.

Hur normen för pantsättningen i detalj bör utformas, kan jag nu icke närmare angiva. Jag har emellertid tänkt mig, att ett pantinstitut anordnades i huvudsak så, att hos vattendomstolen, i vars vattenböcker alla flottleder enligt lag skola finnas antecknade, kunde begäras inskrivning av de skuldebrev, som utfärdas för flottledens räkning, på samma sätt som inskrivning vid underrätten nu sker i in-teckningsboken. Genom en sådan inskrivning skulle långivaren erhålla säkerhet i all flottledsegendom, med rätt att, därest flottningsföreningen underlåte att punktligt sköta sin kredit, själv få omhändertaga rätten till amorteringens uppbärande, tills denna till fullo guldits.

Vidare är det ju tämligen orimligt tänka sig, att så bärkraftiga, välskötta och av så många intressenter omfattade företag, som flottningsföreningarna i allmänhet äro, skola behöva riskera, att de flott-

ledsbyggnader och inventarier, vilka tagits till underlag för lån, skola utmätas.

Ty om flottningen i en huvudälv av en eller annan orsak skulle upphöra, skulle detta medföra sådana ruinerande konsekvenser för alla de intressen, som äro beroende av en kontinuerlig flottning, att det måste bli en statsmakternas sak att ingripa för att åvägabrunga rättelse. Ett längre avbrott i flottningsverksamheten, som utgör en av grundvalarna för Norrlands ekonomiska liv skulle nämligen ej blott pekuniärt lamslå köpare och säljare av timmer, utan även ut-sina de inkomstkällor, av vilka en stor del av ådalarnas och såg-verksdistriktens befolkning lever.

För försäljningen av å kronans domäner avverkat virke är även staten i direkt beroende av flottledernas rationella skötsel. Dessutom spelar trävaruexporten en väsentlig roll i vår handelsbalans.

Med alla dessa fakta för ögonen måste vi inse, vilket stort in-tresse staten har i att vaka över, att i synnerhet huvudflottled ej får tagas i mät på sådant sätt, att den årliga flottningen äventyras.

En lag, som förbjuder användandet av flottledernas egendom som kreditunderlag, har givetvis ej satt som sitt mål att främja verksamhetens utveckling i stort, utan kortsynt reglerat sig efter undantagsfall.

Flottningsföreningarna skola nog draga försorg om att något missbruk ej göres av rättigheten att få arbeta under friare ekono-miska former.

En verksamhet, som spelar en så framstående roll i statens eko-nomiska liv, och som oaktat så många ogynnsamma faktorer hävdad sin rangställning, bör även få möjlighet att utveckla sig till allt större fulländning och ej sättas under ett förmyndarskap från statens sida, som stäcker en tidsenlig utveckling.

Följden av nuvarande lagbestämmelse kan endast bliva den, att flottlederna tvingas att leva så att säga på existensminimum. Sta-ten skulle genom att förändra densamma i av mig föreslagen rikt-nings giva en sporre åt den privata företagsamheten, som skulle med-föra de största fördelar för landet i dess helhet, ty givetvis låter det tänka sig att mången styrelse för flottleder uraktlåter att hålla flottlederna i tidsenligt skick just på grund därav, att dess medlem-mar måste ikläda sig personlig borgen utan reelt underlag.

Det är alltid oklokt lägga sten på börda. Isynnerhet i vår tid

med dess väldiga ekonomiska kraftmätning nationerna emellan borde statsmakterna låta sig angeläget vara att beakta och tillmötesgå berättigade anspråk, som framställas av samhällsnyttiga företag.

Att snarast möjligt något göres för att underlätta flottningsrörelsens kreditbehov är ofrånkomligt och kan, som sagt, vitsordas av med ifrågavarande verksamhetsområde förtrogna personer. För att i största utsträckning säkerställa att kreditunderlaget för flottledslån ej behöver utsättas för risken att tagas i mät, kan man ju till att börja med lämna det nu ifrågasatta medgivandet endast till huvudflottleder eller sådana större flottleder, varest flottning av ålder årligen bedrivits och i fortsättningen, mänskligt att döma, kommer att bedrivas. Det är ju ock de stora flottlederna, som behöva de stora kapitalen.

På grund av det ovan anförda får jag alltså anhålla, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning, huruvida och i vilken ordning det må kunna tillstädjas flottningsförening att som säkerhet för lån, som erfordras för allmän flottleds nybyggande eller förbättrande, använda sig av allmän flottleds egendom, samt att därefter för riksdagen framlägga de förslag, varill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 21 januari 1921.

E. A. Enhörning.